

(ו) מיהו אסור להכניס בו. בהגות מרדכי פרק קמא דשבת [רמז מן כחז"ל, דאסקופה שלנו מה שיש מן הפתח ולפנים כשהוא נעול רשות היחיד גמור הוא, ומה שיש חוץ לפתח אסור להכניס מעליו לפנים, דליכא לדקדק השמא צקירו, שאין לנו קירוי רחב ארבעה והמדקדק שמא יכול לעבור

על דברי מורה. ואף אסור להוציא מעליו לחוץ, דשמא התקרה ארבעה ואסור להוציא מדאורייתא לחוץ, עכ"ל. וב"י [עמוד י"ד ד"ה כחז"ל] בשם כלבו [סימן לא לה, ב] כתב שאין אדם יכול לעמוד ברשות הרבים או כרמלית ולנעול ביתו ולהכניס המפתח לפנים תחת הדלת (ע"ב) או למעלה [אין] מן הצדדין, לפי שאפילו משהו אסור להכניס ולהוציא מרשות לרשות, עכ"ל. וכחז"ל המרדכי פרק קמא דשבת [רמז רנב] דנשחיתות מציא מפתח עמו מותר ליקח המפתח ולפתוח הפתח, כיון דאין המשקוף בולט (ד"ה) [ארבעה טפחים] ¹⁰ ברשות הרבים הוא כרשות הרבים, אצל לאחר שנפתח המנעול צריך להסיר המפתח טרם שיפתח הפתח עצמו, שהרי מה שיש

מן הפתח ולפנים רשות היחיד גמור הוא, עכ"ל. העתקתי כל זה לפי שראיתי רבים נכשלים באותן מקומות שאסור הטלטול מחמת שאין שם עירוב, ופתח בית הכנסת הוא לצד הרחוב ואין שום חדר לפני הפתח, והעכו"ם מציא המפתח, יש לזהר שלא יקח השמש המפתח מידו עד שיהיה עם העכו"ם תחת משקוף שעל הפתח, דשמא יש שם בתקרה ארבעה והוא רשות היחיד ומטלטל מכרמלית שלפני בית הכנסת לחוץ רשות היחיד, על כן יקח המפתח ממנו תחת המשקוף ואחר כך יפתח המנעול, ולא יפתח הפתח עד שיסיר המפתח, ואחר כך יפתח הפתח, דשמא אין בתקרה שחך לפתח ארבעה נמצא שם הוא כרמלית והוא מכניס מן כרמלית לרשות היחיד, על כן יסיר תחלה המפתח וימנהו לעכו"ם או יטמינהו בפתח בתחתיתו או מלפניו. וזית שפתחו פתוח לכרמלית צריך לזהר שלא יטלטל מן הבית ולחוץ רק עד שיעור שהפתח שוקף שם ותו לא, דשמא אין בחלק החיצון ארבעה והוא כרמלית ומטלטל מרשות היחיד לכרמלית. וראוי לאותו קהל שיעשו לפני הפתח איזה חדר שהוא רשות היחיד, ויציא העכו"ם המפתח לשם ושבו אין חשש. ומשמע במרדכי שיש היסור להציא על ידי חינוך המפתח כמו על ידי עכו"ם, ואף על גב דפרק חרש [וינמות סוף ק"ה, ב] אימא דנאצדו המפתחות ואמר רבי פדת לידבר חינוך לשם וימאצדו, משמע דאסור לעשות על ידי שיציא החינוך לשם, כדאמרין התם [ק"ה, ב] דליספו בידים אסור, התם מיירי מרשות הרבים שהוא דאורייתא, אצל אנו אין לנו אלא כרמלית שהוא מדרבנן, כן נראה לענ"ד: (ז) ובן בגגין ש"לנו הבו"שין בו. כנאן מבואר הספק שמספקין בו הרבה, בענין הבית שיש לפניו לצד הרחוב גג בולט לרחוב ובנו תחתיו בנסתרים שקורין בלשון אשכנז פ"ר ליצ"ה, מה דינא אם יוכל לטלטל שם מן הבית, והרבה טועים לומר פי תקרה דלשם בצד הבולט לרחוב יורד וסותם והוא כאלו בניו עד למטה בארץ, ומכאן משמע להדיא דדין שחתת הגג כרשות שלפניהם. וכן משמע בב"י [עמוד י"ד דבור ראשון] בשם שג"ל לקט [סימן קנ] בתשובה העמיקה ב"י וז"ל, ואם יהיו קורות או עמודים עומדים לצד הבתים הפתוחים לרשות הרבים תחת אותם הקירוי שעל פתחי הבתים, הרי אלו לא מעלין ולא מורידין, וכי אמרינן [עירובין טו, ב] שירא שחתת בו, אצל מרשות היחיד לרשות הרבים, הוא הדין לכרמלית, דלא מחלק אלא והעמודים כסוג פתחי הבתים יותר משלשה טפחים בו. והא דנקט מרשות היחיד לרשות הרבים, הוא הדין לכרמלית, דלא מחלק אלא לענין שעל ידי זה עושה כרמלית, ע"ש. וכחז"ל עוד שם [סוף עמוד י"א] הגע עצמך אם היה רשות הרבים מקורה יש בו הגאה של כלום, אין לתקרה הגאה לענין אסור שבת זה מי שמוציא [כלים] מפתח הבית ולחוץ בו. הרי מבואר דלא מהני כאן פי תקרה יורד וסותם, והוא דבר פשוט, דהא אפילו בתחת התקרה של האסקופה דלעיל לא אמרינן כן, קל וחומר לפני הפתח. והטעם דלא אמרינן כאן פי תקרה יורד וסותם, כיון שאין מחילות מהלכדים דינא כרשות שלפניה כמו כחז"ל רמ"א כאן. ועיין בסמ"ק שם מה שכתבתי שם בסופו [פ"ק ו]:

שמוז א' לחוץ וחפץ בידו. ואם היתה ידו למטה משלשה הוי כאלו הניחה בארץ. ויש אומרים דידו צמר גופו גריר, עיין במגיד משנה [שבת] פרק י"ג הלכה ו': ב' לתוך יד חבירו. דידו של אדם חשובה לו כארבעה על ארבעה: ג' והוציאו לחוץ. אף על פי שלא הניחו בארץ, הואיל והוא צידו הרי הוא כמונת בארץ (רמב"ם שם הלכה ג):

(ו) מיהו אסור להכניס מאסקופה (כמו) ¹⁸ לרשות היחיד או איפכא דחיישין שמא לא יהיה התקרה ארבעה [ואז אם אין האסקופה גבוה שלשה] יש לה

הדין (ה) שלפניה ¹⁹ [טו] ואפילו אם גבוה שלשה] ²⁰ מאחר שכל רשויות שלנו הם כרמלית אמרינן מלא מין את מינו וניעור כמו שנתבאר סימן שמ"ה (ע"י) וכן אם התקרה רחבה הרבה ואין לה מחילות מן הלכדים דינא כרשות שלפניה (ז) (י) [פ"ה] וכן בגגין שלנו הבולטין לפני הבתים דינא (י) כרשות שלפניהם (ע"י):

סימן שמוז

על איזה הוצאה חייב מן התורה. ובו סעיף אחד:

א מן התורה אינו חייב אלא ^(א*) בשעוקר חפץ מרשות היחיד ומניחו ברשות הרבים או איפכא אבל פשט ידו לפנים וחפץ בידו ונטלו חבירו העומד בפנים או שפשט ידו ^(כ*) לחוץ וחפץ בידו ונטלו חבירו העומד בחוץ שזה עקר וזה הניח שניהם פטורים ^(א*) אבל אסור לעשות כן ^(ב*) מדרבנן ואם פשט ידו לפנים וחפץ בידו והניחו ב' לתוך ^(ג*) יד חבירו העומד בפנים או שפשט ידו לפנים ונטל חפץ מתוך יד חבירו העומד בפנים ג' והוציאו לחוץ שנמצא שהעומד בחוץ לברו עקר

מן הפתח ולפנים רשות היחיד גמור הוא, עכ"ל. העתקתי כל זה לפי שראיתי רבים נכשלים באותן מקומות שאסור הטלטול מחמת שאין שם עירוב, ופתח בית הכנסת הוא לצד הרחוב ואין שום חדר לפני הפתח, והעכו"ם מציא המפתח, יש לזהר שלא יקח השמש המפתח מידו עד שיהיה עם העכו"ם תחת משקוף שעל הפתח, דשמא יש שם בתקרה ארבעה והוא רשות היחיד ומטלטל מכרמלית שלפני בית הכנסת לחוץ רשות היחיד, על כן יקח המפתח ממנו תחת המשקוף ואחר כך יפתח המנעול, ולא יפתח הפתח עד שיסיר המפתח, ואחר כך יפתח הפתח, דשמא אין בתקרה שחך לפתח ארבעה נמצא שם הוא כרמלית והוא מכניס מן כרמלית לרשות היחיד, על כן יסיר תחלה המפתח וימנהו לעכו"ם או יטמינהו בפתח בתחתיתו או מלפניו. וזית שפתחו פתוח לכרמלית צריך לזהר שלא יטלטל מן הבית ולחוץ רק עד שיעור שהפתח שוקף שם ותו לא, דשמא אין בחלק החיצון ארבעה והוא כרמלית ומטלטל מרשות היחיד לכרמלית. וראוי לאותו קהל שיעשו לפני הפתח איזה חדר שהוא רשות היחיד, ויציא העכו"ם המפתח לשם ושבו אין חשש. ומשמע במרדכי שיש היסור להציא על ידי חינוך המפתח כמו על ידי עכו"ם, ואף על גב דפרק חרש [וינמות סוף ק"ה, ב] אימא דנאצדו המפתחות ואמר רבי פדת לידבר חינוך לשם וימאצדו, משמע דאסור לעשות על ידי שיציא החינוך לשם, כדאמרין התם [ק"ה, ב] דליספו בידים אסור, התם מיירי מרשות הרבים שהוא דאורייתא, אצל אנו אין לנו אלא כרמלית שהוא מדרבנן, כן נראה לענ"ד: (ז) ובן בגגין ש"לנו הבו"שין בו. כנאן מבואר הספק שמספקין בו הרבה, בענין הבית שיש לפניו לצד הרחוב גג בולט לרחוב ובנו תחתיו בנסתרים שקורין בלשון אשכנז פ"ר ליצ"ה, מה דינא אם יוכל לטלטל שם מן הבית, והרבה טועים לומר פי תקרה דלשם בצד הבולט לרחוב יורד וסותם והוא כאלו בניו עד למטה בארץ, ומכאן משמע להדיא דדין שחתת הגג כרשות שלפניהם. וכן משמע בב"י [עמוד י"ד דבור ראשון] בשם שג"ל לקט [סימן קנ] בתשובה העמיקה ב"י וז"ל, ואם יהיו קורות או עמודים עומדים לצד הבתים הפתוחים לרשות הרבים תחת אותם הקירוי שעל פתחי הבתים, הרי אלו לא מעלין ולא מורידין, וכי אמרינן [עירובין טו, ב] שירא שחתת בו, אצל מרשות היחיד לרשות הרבים, הוא הדין לכרמלית, דלא מחלק אלא והעמודים כסוג פתחי הבתים יותר משלשה טפחים בו. והא דנקט מרשות היחיד לרשות הרבים, הוא הדין לכרמלית, דלא מחלק אלא לענין שעל ידי זה עושה כרמלית, ע"ש. וכחז"ל עוד שם [סוף עמוד י"א] הגע עצמך אם היה רשות הרבים מקורה יש בו הגאה של כלום, אין לתקרה הגאה לענין אסור שבת זה מי שמוציא [כלים] מפתח הבית ולחוץ בו. הרי מבואר דלא מהני כאן פי תקרה יורד וסותם, והוא דבר פשוט, דהא אפילו בתחת התקרה של האסקופה דלעיל לא אמרינן כן, קל וחומר לפני הפתח. והטעם דלא אמרינן כאן פי תקרה יורד וסותם, כיון שאין מחילות מהלכדים דינא כרשות שלפניה כמו כחז"ל רמ"א כאן. ועיין בסמ"ק שם מה שכתבתי שם בסופו [פ"ק ו]:

באר היטב

מין וכו', [ט"ז ס"ה ה':] (ה) ש"פניה. כתב הט"ז [פ"ק ו] ראיתי רבים נכשלים באותן מקומות שאסור הטלטול מחמת שאין שם עירוב, ופתח בית הכנסת הוא לצד הרחוב ואין שום חדר לפני הפתח, והעכו"ם מציא המפתח, יש לזהר שלא יקח השמש המפתח מידו עד שיהיה עם העכו"ם תחת משקוף שעל הפתח, דשמא יש שם בתקרה ארבעה והוא רשות היחיד ומטלטל מכרמלית שלפני בית הכנסת לחוץ רשות היחיד, על כן יקח המפתח ממנו תחת המשקוף ואחר כך יפתח המנעול, ולא יפתח הפתח עד שיסיר המפתח, ואחר כך יפתח הפתח, דשמא אין בתקרה שחך לפתח ארבעה נמצא שם הוא כרמלית והוא מכניס מן כרמלית לרשות היחיד, על כן יסיר תחלה המפתח וימנהו לעכו"ם או יטמינהו בפתח בתחתיתו או מלפניו. וזית שפתחו פתוח לכרמלית צריך לזהר שלא יטלטל מן הבית ולחוץ רק עד שיעור שהפתח שוקף שם ותו לא, דשמא אין בחלק החיצון ארבעה והוא כרמלית ומטלטל מרשות היחיד לכרמלית. וראוי לאותו קהל שיעשו לפני הפתח איזה חדר שהוא רשות היחיד, ויציא העכו"ם המפתח לשם ושבו אין חשש. ומשמע במרדכי שיש היסור להציא על ידי חינוך המפתח כמו על ידי עכו"ם, ואף על גב דפרק חרש [וינמות סוף ק"ה, ב] אימא דנאצדו המפתחות ואמר רבי פדת לידבר חינוך לשם וימאצדו, משמע דאסור לעשות על ידי שיציא החינוך לשם, כדאמרין התם [ק"ה, ב] דליספו בידים אסור, התם מיירי מרשות הרבים שהוא דאורייתא, אצל אנו אין לנו אלא כרמלית שהוא מדרבנן, כן נראה לענ"ד: (ז) ובן בגגין ש"לנו הבו"שין בו. כנאן מבואר הספק שמספקין בו הרבה, בענין הבית שיש לפניו לצד הרחוב גג בולט לרחוב ובנו תחתיו בנסתרים שקורין בלשון אשכנז פ"ר ליצ"ה, מה דינא אם יוכל לטלטל שם מן הבית, והרבה טועים לומר פי תקרה דלשם בצד הבולט לרחוב יורד וסותם והוא כאלו בניו עד למטה בארץ, ומכאן משמע להדיא דדין שחתת הגג כרשות שלפניהם. וכן משמע בב"י [עמוד י"ד דבור ראשון] בשם שג"ל לקט [סימן קנ] בתשובה העמיקה ב"י וז"ל, ואם יהיו קורות או עמודים עומדים לצד הבתים הפתוחים לרשות הרבים תחת אותם הקירוי שעל פתחי הבתים, הרי אלו לא מעלין ולא מורידין, וכי אמרינן [עירובין טו, ב] שירא שחתת בו, אצל מרשות היחיד לרשות הרבים, הוא הדין לכרמלית, דלא מחלק אלא לענין שעל ידי זה עושה כרמלית, ע"ש. וכחז"ל עוד שם [סוף עמוד י"א] הגע עצמך אם היה רשות הרבים מקורה יש בו הגאה של כלום, אין לתקרה הגאה לענין אסור שבת זה מי שמוציא [כלים] מפתח הבית ולחוץ בו. הרי מבואר דלא מהני כאן פי תקרה יורד וסותם, והוא דבר פשוט, דהא אפילו בתחת התקרה של האסקופה דלעיל לא אמרינן כן, קל וחומר לפני הפתח. והטעם דלא אמרינן כאן פי תקרה יורד וסותם, כיון שאין מחילות מהלכדים דינא כרשות שלפניה כמו כחז"ל רמ"א כאן. ועיין בסמ"ק שם מה שכתבתי שם בסופו [פ"ק ו]:

שמוז (א*) בשעוקר. ואם גררו על הארץ מתחילת ארבע אמות לסוף ארבע אמות חייב, [מ"א סימן שמה ס"ד ד: (א) דחזין. ואם היתה ידו למטה משלשה הוי כאלו הניחה בארץ, ויש אומרים דידו צמר גופו גריר, עיין במגיד משנה פרק י"א, [מ"א ס"ה א: (ב) מדרבנן. אצל מכרמלית לרשות הרבים מותר, דלא גזרינן גזירה לגזירה, עונות הגרשוני סימן ק"ד. והיך אהרן [והגה"ט] מולק עליו, ע"ש. ועיין מה שכתבתי בסמ"ק רס"ו סעיף ו' [פ"ק ו: (ג) יד חבירו. דידו של אדם חשובה כארבעה על ארבעה. ומ"א ס"ה ב:]

(*) עיין לעיל סימן שמ"ה סעיף ז' [ח] וזמנה שזינתי שם: שמוז. פשוט ברש"י שבת במשנה [ג, ב] וגמרא [ג, ב]:

ואוצר החכמה: 1234567

ציונים לרמ"א

- (ג) הגהות מרדכי פרק קמא דשבת [רמז מנ:]
- (ד) דברי עצמו:
- (ה) סעיף יט בהגה:
- (ו) דרכי משה סוף אות ב בדעת הגהות מרדכי שם; ב"י עמוד י"א ד"ה כתוב בשבלי, בשם שבלי הלקט סימן קג:
- (ז) דרכי משה שם:

הגהות והערות

- (ח) נראה דל"ל סעיף ט"ז:
- (ט) בן הגיה הרמ"א במרדכי שם:
- (י) ע"ש אצל אברהם סוף סימן תנ"ג; משנאות וזכר סימן תע:
- (יא) הושעם מהמדות אמ"ד מכ"ה [באר הגולה] אילן, וכן הוא בט"ז ס"ק ה. ובהגהות הפמ"ע הנוסח "נמי", ועיין משנה ברורה ס"ק ט:
- (יב) בן הוא בט"ז שם:
- (יג) [הפסד] המנה שמוז כחז"ל שם י"ט שפירש, ועיין סוף משנה שם שהביא כן בשם הרמ"ך ורוביו וכן בשם הראב"ד. אולם הר"ם שם כתב דבהיות ידו למטה משלשה ליכא פליגמא, וז"ל לרצא וז"ל לאצ"י חייב (בשיטת רב האי גאון המוצא ברשב"א שם), וז"ל בהגהות חשק שלמה על הר"ם שם ע"ב בגליון:

(ו) מיהו. עיין ט"ו. מה שכתב בתקרה ד"א, עיין ב"י [עמוד יא ד"ה כתב המרדכי] ראוי להיות ארבעה טפחים, עיין סימן שס"א [סעיף ב בהגה]. ומה שכתב להתיר לאמר לחינוק שיביא מפתח בכרמלית, אף על גב בסימן ש"מ מבואר דלהאכילו בידים אף דרבנן אסור, אפשר למצוה לבית הכנסת יש להתיר כמו שבות דשבות על ידי עכו"ם דשרי במקום מצוה כבסימן ש"ז סעיף ה' וסימן שכ"ה סעיף י' [בהגה], ואף דלא דמי זה לזה, וצ"ע. והוא הדין במקום שאין עירוב לאמר לחינוק להביא סידור וחומש לבית הכנסת: (ז) וב"י. עיין ט"ז ובסימן שס"ה אות ו"ו, יע"ש. ועיין מ"א כאן אות ג' דמיקל בזה בצורת הפתח, והראה לסימן שס"ב סעיף י' בפרץ מרובה אם מהני צורת הפתח. עיין סימן שני"ח דיני קרפף שלא הוקף לדירה בכל תנאיו ודיני גינה. ו**אותן** פי"ר ליבן שיש להם צורת הפתח, להט"ז

שמו א' לחוק. עיין מ"א. ה"ר"מ ז"ל פרק י"ג מהלכות שנת הלכה ו', וזמניד משנה שיש חולקין, ידו צמר גופו גריר, יע"ש: ב' **לחוק.** עיין מ"א. מלת "לח" לאו דוקא, דיד האדם תשוב כאלעזר על ארבעה לכל אדם, ונטל מראשון מרשות היחיד והניח ליד שמעון ברשות הרבים חייב, יע"ש [רמב"ם] פרק י"ג הלכה ב': ג' **הוציאו.** עיין מ"א. רמב"ם פרק י"ג הלכה ב' יע"ש. ועיין מגיד משנה שם הלכה ב' שיש אומרים דוקא יד העני מוך עשרה, הא לאו הכי כשהניח בעל הבית לתוכו או נטל, ממקום דלאו רשות הרבים נטל, ויש חולקים. ולדידן המהלל שנת כסולא והכנסה ומעביר חורק ארבע אמות ברשות הרבים לא היה כי אם פסולי ערות מספק דבר מורה, שמה אין לנו רשות הרבים, ומדרבנן פסול ודאי. ועיין צמ"מ [סימן] ל"ד וצאה"ע [סימן מצ סעיף ה]:

כרמלית הן ומותר לטלטל משל לפניהם לתוכן לדידן דרשות הרבים שלנו כרמלית הוא, ולמ"א אסור, ואם כן המחמיר אין רשאי לטלטל לא מפ"ר ליבן לרשות הרבים ולא לבית, כל שיש להם צורת הפתח. ואין לומר בזה ספק דרבנן ולקולא, דהוה כספק עיר מוקף חומה שקורין בשני הימים [סימן תרפח סעיף ד], וכבאו לשאול בבית אחת [פסחים יא א], ושני קדירות של היתר באדם אחד ביו"ד [סימן] קי"א וב"י עמוד שיו ד"ה ומ"ש היו כאן: שו"ע סעיף ה' [ז]. והנה אותן המשחקים באגוזים במקום שאין מוקף חומה והוה כרמלית, וזורקין עם אגוז אחד לשאר, הוה מעביר ארבע אמות בכרמלית, אני מסופק הואיל וזורקין פחות משלשה טפחים לארץ ומחלוקת הוא [שבת צו א], עיין ר"מ פרק י"ג מהלכות שבת הלכה ה' וזמניד משנה שם אי הלכתא כרובא [שם ק א] דתוך שלשה טפחים כלבדו דמי או לאו, ויש לומר לקולא גם כן, וזורק ארבע אמות ברשות הרבים דהלכתא גמירי נשם צו, בן יצויר למעלה משלשה טפחים, עיין תוספות עירובין צ"ח ב' ד"ה נימא, ושבת פ' א' ובתוספות שם [ד"ה והא], ואם כן יש לומר ספק דרבנן לקולא בכרמלית אי כרובא או כרב חלקיה. ובסימן של"ח סעיף (א') [ה] אסור באגוזים, הא בקרקע מרוצף כהאי גזונא כו', ובסימן ש"ח במ"א אות ע"ג לשחוק בכדור, יע"ש * . ובחדושינו [ראש יוסף] ריש שבת בסוגיא דקלוטה [ד, א אות ג] הארכנו שם, יע"ש:

ביאור הגר"א

[יח] וכן בגנין. ר"ל אפילו יש מחיצות, דאין אומרים פי תקרה כיון שמשופע, וכמו שכתוב בסימן שס"א סעיף ב' והוא כו'. ואפילו המחיצות רחבות ארבעה, כמו שכתוב בסימן ש"ה סעיף י"ד וקון זוית כו', וכמו שכתוב בתוספות הג"ל [סימן טו] ד"ה אע"ג, אי נמי יש ליישב כלחצן כו':

שמו [א] נפצי [א] אצל אסור. [שבת ג' א]. והא דלא כתב רק שתי בבות, ובסיפא לענין חיוב כתב כל הארבע בבות, משום דר"ל חיוב ופטור בהוצאה והכנסה דעני והוצאה והכנסה דבעל הבית, אבל כאן בשתי בבות השמיענו הכל. והא דרתינו בחיובי [שם ב א], משום דשם לא חשיב רק פטורי דאחי ליד יחיוב חטאת, כמו שכתוב שם [ג א]:

[טו] ואפילו אם. ר"ל דהוי מקום פטור, כנזכר לעיל [סימן שמה] סעיף י"ט: **[טז] מאחר.** משמע דקא דוקא אגובה שלשה, אבל בלא שלשה בלא הכי הוי כרשות שלפניה דאינו מקום פטור כנזכר לעיל שם. אבל אינו כן, כיון דיש לו שלש מחיצות אינו רשות הרבים, וגם כרמלית אינו כנזכר לעיל כיון דלא הוי ארבעה, כנזכר לעיל שם סעיף י"ט וכן המחיצות. ואף לדעת הרמב"ם [שבת יד א] דבשלש מחיצות אינו רשות היחיד, מכל מקום כאן גם כרמלית לא הוי כיון דפחות מארבעה. ועיין תוספות דשבת ט' א' ד"ה אע"ג, ומיירי (דקיימא) [דקיימא] כו'. ויש ד"ה תוך כו', ואם תאמר כו' ויש לומר כו' **[יז] וכן אם.** כנזכר לעיל סימן ש"ה סעיף י"ד ורשות הרבים שהיא מקורה:

מחצית השקל

אם יש מקצת הכלי עדיין בפנים דאגד כלי שמיא אגד, ורבא אמר ביד פטור בכלי חייב, אלמא דאביי סבירא ליה אגד כלי שמיא אגד ורבא סבירא ליה לא שמיא אגד, ומשני אפוך האי מימרא שהביא דפליגי ביד ובכלי, ומהכרח קושיא אוקי הש"ס פלוגתייהו דוקא למטה משלשה לארץ. וכתב המגיד משנה דהרמב"ם סבירא ליה דמפכינן כל המימרא, ורבא סבירא ליה ביד חייב דאגד גופו לא שמיא אגד, ובכלי פטור דאגד כלי שמיא אגד, ואביי סבירא ליה בתרוייהו להיפוך, וקיימא לן כרובא לגבי אביי. והיא דעה ראשונה שהביא מ"א ואם היתה ידו למטה משלשה הוי כאלו הניחה בארץ וחיוב, אף על גב דגופו מבפנים, דאגד גופו לא שמיא אגד. וה"ר חננאל ^[א] [שם ע"ב בגליון] כתב הרב המגיד סבירא ליה דלא מפכינן אלא דין כלי לבד, אבל פלוגתא דביד כדקא קאי, ואם כן לרבא בין ביד ובין בכלי פטור דסבירא ליה דבין אגד גופו ובין אגד כלי שמיא אגד, ואביי סבירא ליה בתרוייהו איפכא, וקיימא לן כרובא. ולכן כתב דיש אומרים אגד ביד גופו נרדף: (פ"ק ג' והוציאו כו'). הוא"ל והוא: בידו. וידו וגופו הם ברשות אחת:

(הנה סעיף ג) וכן בגנין ש"לנו הכולל. מלבד שאין להם מחיצות, בלאו הכי כיון שהם משופעים לא אמרנו פי תקרה, כדלקמן סימן שס"א סעיף ב' / ועיין שם בט"ו [סימן ב]:

שמו (פ"ק א) לחוק כו'. למטה משלשה כו' ויש אומרים כו' עיין במגיד משנה פרק י"ג. מהלכות שבת. מבואר שם מחלוקתם תלוי בחילוף הגרסאות בשבת דף צ"ב ע"א, דאיתא התם המוציא קופה מלאה חרדל ומקצת הקופה מבפנים, שלא הוציא כל הקופה, אף על גב שבאחזה מקצת הקופה שהוציא יש כמה גרעיני חרדלים שהוציא כולם אפילו הכי סבירא ליה לרבא פטור, דאגד כלי שמיא אגד, ר"ל כיון דמקצת הכלי שהחרדל מונח בתוכו הוא מבפנים הוה ליה כאלו כלו מבפנים ולא הוצאה הוא, ואביי סבירא ליה חייב, סבירא ליה אגד כלי לא שמיא אגד, וכיון דהוציא כמה גרעיני חרדל שלמים אף שמקצת הכלי מבפנים מכל מקום הוי הוצאה. ופרץ והא איפכא שמעינן להו, דאיתמר המוציא פירות לרשות הרבים, אביי אמר ביד חייב מיד שהוציא היד עם הפירות אף על גב דגופו נשאר בפנים, דסבירא ליה אגד גופו לא שמיא אגד, בכלי פטור,

לבושי שרד

שמו (*6) ט"ז סק"ו או למעלה או מן הצדדין, כל':

גליון מהרש"א

שמו [א] (שו"ע פ"ה א) אצל אסור לעשות כן מדרבנן. ואם אחד מהן עומד בכרמלית אפשר מותר דהוי גזירה לגזירה, ועיין תשובת עבודת הגרשוני סימן ק"ד:

אוצר מפרשים

והאר"ק דברר זה וכתב דבריו הט"ז בנויים על דברי התוספות בפסחים דף פ"ח ע"א ד"ה שה לבית וכו', ע"ש. אלא דלפי דברי הר"ן בנדרים דף ל"ז ע"א ד"ה א"ר דרש שה לבית וכו', אין הכרח לדינו של התוספות. וסיים תשובתו בזה הלכה: כהא סלקינן דחלילה וחלילה להתיר לקטן לטלטל במקום שאין עירוב וכו'. ועיין בשו"ת רבינו עקיבא איגר ד"ל [מהרש"א קמא] סימן ט"ז ושו"ת כתב סופר [אריח] סימן (ע"ז) [מז]:

שמו א' (פ"ק פ"ה א) ומשמע במדרבי שיש היתר להביא על ידי תינוק. ג"כ, עיין מה שכתב הפרי מגדים, ובתשובות חתם סופר חלק שני סימן י"ג [על דבר רב אחר שהורה שמו"ר לקטנים במקום שאין עירוב להכניס ולהוציא] דבר הצריך לשבת, וסמך על מה שכתב המרדכי המובא בט"ז. ובתשובתו כתב לפרש דברי הט"ז דעל כרחך לא אמרם אלא לדבר מצוה, וכן כתוב גם כן בפרי מגדים, אלא דגם לצורך מצוה קיימא לן דאסור לספות איסורא לקטן לצורכינו,

לפני שור, יש שאינו יודע כלל שהוא אסור ואם היה יודע לא היה עושה, ויש שידע שהוא אסור, ואף על פי כן עושה הלא נכללי עור אם משיע לו, ואם כן אחי שפיר, דהתוספות מיייר נענין דידע שהוא אסור ואינו חושש עליו, ולכן שפיר הוצרכו לראיה דשיין דרבנן לפני שור, דנכללו הכי הוי סלקא דעתא דשם אמרו וסם אמרו ולא גזרו רק על העושה בעצמו, לא על המשיע לו. ויבוא נסתלק קושיא דהרי לא גרע מנותן עגלה שאינה חוננה, והתם הוי הכל כאלו אינו יודע שהוא מכשול לו, אבל אם יודע שזה מוקד לו ועושה ודאי לא שיין דבדכ שנמנעו לפני שור כלל, ולכן הוי סלקא דעתא דגם באיסור דרבנן אם יודע שהוא אסור ואינו חושש, שלא יעבור חבירו ואינו יודע, ולכן קא משמע לן דעובר אלפני שור, ולעולם רק מדרבנן. ומיחו מנאיהם דף ט"ז דקאמר שם דש לפני שור נכבד לשראל חשוד למטור לגנבי, והרי זה הוי רק פסוק דרבנן, דעוהו דחשוד למטור לגנבי מכל מקום אינו ידעו לשראל גם כן דקאמר שם לשראל דלישראל נמי מונון, ואם כן מה פריך הרי הוי פסוק דרבנן ולקבל, מהכי תימי ניחוש כזה לנסק לפני שור, ובעל כרחך מזה יהיה מוכח שפיר דהלפני שור בזה הוי מן המורה, לכן מיהו דגוף האיסור בזה הוי דרבנן מכל מקום לענין פסוק זה אם מותר הלא למטור לו אם יעבור אלפני שור הוי זה פסוק מורה, ויש ראייה בעצם ההס"ל. מיהו נכשונה אחרת כפנתי לישב קושיא זו באופן אחר, ואם כן יט לומר שפיר דרם מדרבנן חלמרי. ומדברי השו"ע נראה ודאי דלאו בזה רח איסור דרבנן. מללא הא משמע לו ריבוא כנזכר לעיל. כן נראה לענ"ד בעמ. ואולי במוזא אחר א"ה אבאר יותר. ודו"ה היטב:

שמו שרע פ"ה א פן התורה אינו חייב אצל בשעורק הפסן מרשות היחיד וכו' אצל אסור לעשות כן מדרבנן. ג"כ, הנה מה שכתב מדרבנן מיוסר, דשפוטא דהוי מדרבנן, דלא מן המורה הוי חייבין. ויזמן לומר דהוי סלקא דעתא דאסור כמו חיי שיעור דאסור מן המורה [יומא עז, א] קא משמע לן דהוי רק דרבנן, דזה דוקא, ויזמן נראה דגם לאשמעין מה דלחייב לחכם אחד שנמספק מה שחטו התוספות נפרק ב' דעבודה זרה דף כ"ב [פ"א ד"ה חטון] דגם באיסור דרבנן שיין לפני שור [ויקרא יט יד], ובסמך מדרבנן, או דלמא כיון דכבר יש כאן איסור דרבנן שוב אסור דלמא עור מן המורה, ללא גרע משאר מכשול ועגלה שאינה הוגנת שאסור מזה דלפני שור [מורה כהני פ"ה] קדושים פ"ה ח' הלכה יד, והנה דרבני השו"ע הוה דייק דאסור מדרבנן, לומר דגם כל אחד מה שעבר עור שור דנמשל אל תעבור נמי הוי רק מדרבנן, ובפ"ט דנכללו הכי מוכרח, דלא שם כן מה קא משמע לן הש"ס דאסור מדרבנן, וטפי הוה ליה לאשמעין דיש כאן שם איסור מורה לכל אחד מזה לפני שור, דהרי אחר כך כשישק קא משמע לן כן דהמחילא חייב והשני פטור אצל אסור, ויזמן מה דלפני שור כמו שכתב המג"א [פ"ק ד], ויזין דמיייר דיש כאן לפני שור הוה ליה לאשמעין כן ברישא ורבותא ימירא דלפני אסור מורה יז מזה, בעל כרחך דנאמתי הוי הלא דלפני שור נמי רק דרבנן, והנה ההס"ל ר"ל להסמיע מדרבן התוספות להיפוך, שגלה הולך בעבודה זרה להביא ראייה דשיין דרבנן לפני שור, שפוטא הוי, דלא גרע איסור דרבנן משאר עגלה שאינה הוגנת דאסור ליתן לו, ובעל כרחך דמיוסר להוכיח דמן המורה שיין בזה לפני שור, לא נכירא לו, מזה מנא ליה להתוספות כן בלחמ, הרי מן הש"ס דשם לא משמע רק דש בזה לפני שור אצל מנא ליה דהי מן המורה, דלמא בלחמ מדרבנן פריך. ועוד קשה יותר דמה יענה ההס"ל לראיה

השניה שכתבו מנח ט"ז [פ"ק] דקאמר אסור למטור לשראל חשוד למטור לגנבי, מזה דלפני שור, ומה ראייה דלמא ההס"ל מדרבנן, ויזמן נראה דגם באיסור דרבנן שיין לפני שור [ויקרא יט יד], ובסמך מדרבנן, או דלמא כיון דכבר יש כאן איסור דרבנן שוב אסור דלמא עור מן המורה, ללא גרע משאר מכשול ועגלה שאינה הוגנת שאסור מזה דלפני שור [מורה כהני פ"ה] קדושים פ"ה ח' הלכה יד, והנה דרבני השו"ע הוה דייק דאסור מדרבנן, לומר דגם כל אחד מה שעבר עור שור דנמשל אל תעבור נמי הוי רק מדרבנן, ובפ"ט דנכללו הכי מוכרח, דלא שם כן מה קא משמע לן הש"ס דאסור מדרבנן, וטפי הוה ליה לאשמעין דיש כאן שם איסור מורה לכל אחד מזה לפני שור, דהרי אחר כך כשישק קא משמע לן כן דהמחילא חייב והשני פטור אצל אסור, ויזמן מה דלפני שור כמו שכתב המג"א [פ"ק ד], ויזין דמיייר דיש כאן לפני שור הוה ליה לאשמעין כן ברישא ורבותא ימירא דלפני אסור מורה יז מזה, בעל כרחך דנאמתי הוי הלא דלפני שור נמי רק דרבנן, והנה ההס"ל ר"ל להסמיע מדרבן התוספות להיפוך, שגלה הולך בעבודה זרה להביא ראייה דשיין דרבנן לפני שור, שפוטא הוי, דלא גרע איסור דרבנן משאר עגלה שאינה הוגנת דאסור ליתן לו, ובעל כרחך דמיוסר להוכיח דמן המורה שיין בזה לפני שור, לא נכירא לו, מזה מנא ליה להתוספות כן בלחמ, הרי מן הש"ס דשם לא משמע רק דש בזה לפני שור אצל מנא ליה דהי מן המורה, דלמא בלחמ מדרבנן פריך. ועוד קשה יותר דמה יענה ההס"ל לראיה

ב"ד. כן כתבו שם
התוספות [ד"ה גבול]
והרא"ש [פ"ה סימן א']
והר"ן [שם א', ד"ה ומקום
(הראשון)] מפני שמכשיל
את חבירו:

ג. שם:
שמה א. שבת ג' [ע"ב]:
ג. ממשמעות הגמרא
[שם] וכן כתב הרב
המגיד בפרק [ג' (משנה
הלכה ב)]:

אוצר החכמה:

חבמת שלמה

עוד אגון מה שכתב המג"א
בהל' ס"ק ד' דין מומר, ועין
בחיבורי ליו"ד מהדורא זי"ן
סימן ק"ל מה שכתבתי בענין
לפסול בזה. גם בסיון ק"ג
בחיבורי הנ"ל הארכתי יותר
בדבר דברי המג"א ב"פ"ט.
ובמה שכתב בשם התוספות
ואחר כך בשם רש"י, עין שם
שביארתי הכל על נכון בענין
דיו"ק, והנה אם מותר להיות
נושא חטון למול או ספר
חורה במקום שאין עירוב על
ידו שני אנשים או נשים יחד,
עין בחיבורי לזו"ה משנה
הרש"י בהשגחה לרמב"ם
ויקולטוהו לרוב ר' אהרן
שמואל אסיר נ"י בדף פ"ח
ע"ה שכתב לעשות כן.
ע"ש ג' דיו"ק היטב:

שם שריף א. ב"ה
ע"ה
היחיד וכו'. נ"ב, הנה
הרמב"ם כתב בפרק י"ג
מהלכות שבת (הלכה כג) ורק
לפני ארבע אמות ובתנולג חן

הגהות והערות

[א] עין שו"ת טוב טעם
ודעת מהדורא תלמידי ח"ב
סימן לא-לז:
[ג] עין שו"ת האלק לך
בלה סימן קמד:
[ד] בב"ד פוסקים זי"ן אות
ב לבאר הגולה לעיל על חיות
"אלל אסור לעשות כן
מדרבנן" ועין פמ"ג
במשניות וזה דבר טעם
סופר, ובמבואר בעור וכו':
[ה] גופא מההדורות אמר
ת"ס:
[ו] עין ריש סימן
שכ"ה:
[ז] עין מ"א סימן תלו ס"ק
ב דמעות מדות הוא י"ג
מכות שהוא שליט, ועין
משניות וזה סימן תח אות
ד:
[ח] עין פמיה סולת ח"א
אות טז:
[ט] תוקן ע"י גליון ה"ס
על הירושלמי בדמאי שם:
שמה [א] הישג
מהדורות קראקא ש"ל
(רמ"א דפו"ר), ונראה
משום דאין להלכה מדגרת
דוקא על כלי. ועין סימן
שנז:
[ב] עין ספר העמים סימן
דד:

ד אב"א אסור. דקעבר משום לפני עור לא תתן מכשול [ויקרא יט, יד]. ואם הוא מונח באופן שאם אפילו לא היה צידו היה יכול לטולו לא עבר אלפני עור, ומכל מקום איסורא דרבנן איכא, דאפילו קטן אוכל נבילות בית דין מוויין להפרישו [יבמות קיד, א], כל שכן גדול שלא יסייע לו (הרא"ש שבת פ"א סימן א), ועין סימן שמ"ג. ונראה לי [ב] דלעכו"ם ליכא אסור לסייע צמדי דאסור לו כמו אבר מן החי אם לא דקאי בענין שאינו יכול לטולו, וכן איתא בהדיא בע"א [עבודה זרה] דף ו' [ע"ב], וכן כתב הר"ן ריש פרק קמא דע"א [שם ב, ב ד"ה מניין] וסוף פרק קמא ו', א סוף
דבור ראשון, וכן כתבו התוספות
בקדושין דף נ"ו [ע"א ד"ה אכל],
ע"ש. וכתבו התוספות [עבודה זרה]
שם [ד"ה מנין] דאסור להושיט
למומרים דבר איסור, ועין
בירושלמי ריש פרק ג' (דפיאה)
[דדמאי] י"ג. ואסור להשליט לאדם
כלי מלאכה אם הוא חשוד לעשות
מלאכה בשבת אם לא שיש לתלות
שיעשה בה מלאכה היתר, ודוקא
בדבר המצוי, אבל בדבר שאינו מצוי
אסור אם לא מפני דרכי שלום, עין
בגיטין דף ס"א [ע"ה] ובתוספות

[ד"ה משאלת]. ובע"א [עבודה זרה] דף נ"ה [ע"ה] משמע ברש"י [ד"ה דורכין] דאפילו בעכו"ם אסור לסייעו בדבר שנעטווה, ע"ש. ועין
ביו"ד סימן קנ"א סוף סעיף א' ובש"ך שם [ס"ק ו'] דרך ארץ לומר לאדם שעוסק במלאכה תלמל מלאכתך (שבת דף פ"ט ע"ה), ואפילו
לעכו"ם, אבל מי שעוסק במלאכה איסור אסור לומר לו כך [גיטין סוף פרק ה' פה, ב]. ה' והניחו ביד חבירו. ואם יד חבירו למעלה
מעשרה פטור, דמקום פטור הוא, ויש חולקין (מגיד משנה שם הלכה ג). הזרק ונעקר חבירו ממקומו וקבלו פטורין, ואם כך הוא עצמו
וקבלו הרי זה ספק אם חייב, שאין ההנחה גמורה עד שינוט במקום שהיה לנוט בשעת עקירה. הזרק מרשות הרבים לרשות הרבים
ורשות היחיד באמצע או מרשות היחיד לרשות הרבים באמצע פטור, ואם הלך החפץ שמי אמות ברשות הרבים זה ושמ
אמות [חייב] [ח, ב] בשמי דיוטות פטור, עין ריש סימן שג"ג. פשט ידו לפניו ונטל מים מעל גומא חייב, שהמים כגוף אחד הן. * ואם נטל
פירות או שמן מעל גבי המים פטור, שהרי לא עקר מעל גבי מקום ארבעה, שלא נחו על הארץ:
שמו א' להצר אחר. הרמב"ם [שבת יג, ב] כתב דוקא כשהיתה כוונתו מתחלה להוציאה לחצר ההיא אסור להכניסה לשם, כדי
שלא תתקיימה מחשבתו שחשב בשעת שגגה. אבל ברש"י [שבת ד, א ד"ה מהשכחין] משמע אפילו נתכוין להוציאה לרשות הרבים
אסור להושיטה לחצר אחרת, דחיישין דלמא זימנא אחריתא שדי להו לרשות הרבים, ע"ש. וכששמי החירות דיוטות אמת לכולי עלמא
אסור, כמו שכתבתי סימן שמ"ו, וכן הוא בתוספות [שם ד"ה ומאין]:
ערך דהם למהריק"ש
שמו ב' שפיץ א' מוצא צדית ארבע אמות ברשות הרבים או מרשות היחיד לרשות הרבים חייב, אבל חיה מרובעת פטור, תוספות שבת פרק קמא [ח, ב ד"ה לא], ולדין
[ה"ה ח"ה 1234567] יפקא מינה לענין אמירה לגוי משום נזר, אי נמי לצין השמשות. ועין סימן ש"ו דין ה' וסימן שמ"ב:

באר היטב
(ד) אסור. לא משום איסור שבת, אלא שמכשיל את חבירו וגורם לו להוציא
חפץ, [וט"ו], וקעבר משום לפני עור לא תתן מכשול. ואם הוא מונח באופן
שאם אפילו לא היה צידו יכול לטולו לא עבר אלפני עור, ומכל מקום איסורא
דרבנן איכא, דאפילו קטן אוכל נבילות בית דין מוויין להפרישו, כל שכן גדול
שלא יסייע לו, הרא"ש. ונראה לי דלעכו"ם ליכא אסור לסייע צמדי דאסור
לו כמו אבר מן החי אם לא דקאי בענין שאינו יכול לטולו, וכן איתא בהדיא
בעבודה זרה דף ו' [ע"ב], וכן כתב הר"ן, וכן כתבו התוספות בקדושין דף נ"ו, ע"ש.
וכתבו התוספות שם דאסור להושיט למומרים דבר איסור. ואסור להשליט לאדם
כלי מלאכה אם הוא חשוד לעשות מלאכה בשבת אם לא שיש לתלות שיעשה
בה מלאכה היתר, ודוקא בדבר המצוי, אבל בדבר שאינו מצוי אסור אם לא
מפני דרכי שלום, עין בגיטין דף ס"א. ובעבודה זרה דף נ"ה משמע ברש"י
דאפילו בעכו"ם אסור לסייע בדבר שנעטווה, ע"ש, ועין ביו"ד סימן קנ"א
סוף סעיף א' ובש"ך שם. דרך ארץ לומר לאדם שעוסק במלאכה תלמל

ביאור הגר"א
[ב] אב"א אסור. כקושיית התוספות [שם] ד"ה בבא, ועין שם ברא"ש [פ"א
סימן א]: [ג] ואפילו. שם בתוספות, ויש ד"ט א' נותנין כו':
שמה [א] [פסיעה א] בתוך בר. בחיורין הראשון דשם [שבת ג, ב], וכל שכן
ליתרודים האחרים, כמו שכתוב [שם] אידו ואידו למטה כו': [ב] מותר
כו'. בחיורין האחרון, וכדבעא כו' [שם ד, א]:

(פ"ק ד) אב"א אסור כו'. כמו אבר מן החי. דאסור גם לבני נח: וכן איתא
בהדיא בע"א דף ו'. דאיבעיא להו [שם ע"א] אהא דתנן התם [ב], א [א] שלשה
ימים לפני אידיהו אסור לשאת ולתת עם הגויים, טעמא מאי, אי משום
הרווחה, דאית לעובר כוכבים הרווחה במה שקנה או מכר, ואולי ומורה
לעבודת כוכבים ועבר ישראל על לא ישמע על פין [שמות כג, יג] שלא יהיה
נציון מהרש"א
[ג] (שם) גוי אסור. ואם החפץ הוא של עכו"ם עין בהר"ן משנה א' דשבת [א, א ד"ה ומקשו (הראשון)]: [ג] (מביא פ"ק ד) דלעכו"ם ליכא אסור. עין ש"ך
יו"ד סימן קנ"א ס"ק ו':
אוצר מפרשים
שמו א' (מביא פ"ק ד) ואם נטל פירות. נ"ב, עדיפא מיניה היה לו לכתוב אפילו שמן על גבי יין פטור, וגם אם נטל פרי מכלי הצף על פני המים, דהא קיימא לן [רמב"ם
שבת יג, ד] ברכבנו ושבת ה' ב':
והניח חיים

ד אב"א אסור. דקעבר משום לפני עור לא תתן מכשול [ויקרא יט, יד]. ואם הוא מונח באופן שאם אפילו לא היה צידו היה יכול לטולו לא עבר אלפני עור, ומכל מקום איסורא דרבנן איכא, דאפילו קטן אוכל נבילות בית דין מוויין להפרישו [יבמות קיד, א], כל שכן גדול שלא יסייע לו (הרא"ש שבת פ"א סימן א), ועין סימן שמ"ג. ונראה לי [ב] דלעכו"ם ליכא אסור לסייע צמדי דאסור לו כמו אבר מן החי אם לא דקאי בענין שאינו יכול לטולו, וכן איתא בהדיא בע"א [עבודה זרה] דף ו' [ע"ב], וכן כתב הר"ן ריש פרק קמא דע"א [שם ב, ב ד"ה מניין] וסוף פרק קמא ו', א סוף
דבור ראשון, וכן כתבו התוספות
בקדושין דף נ"ו [ע"א ד"ה אכל],
ע"ש. וכתבו התוספות [עבודה זרה]
שם [ד"ה מנין] דאסור להושיט
למומרים דבר איסור, ועין
בירושלמי ריש פרק ג' (דפיאה)
[דדמאי] י"ג. ואסור להשליט לאדם
כלי מלאכה אם הוא חשוד לעשות
מלאכה בשבת אם לא שיש לתלות
שיעשה בה מלאכה היתר, ודוקא
בדבר המצוי, אבל בדבר שאינו מצוי
אסור אם לא מפני דרכי שלום, עין
בגיטין דף ס"א [ע"ה] ובתוספות

(ה) חבירו העומד בחוץ או שנמל מיד חבירו העומד בחוץ והכנים בפנים
שהעומד בפנים חייב שהוא עקר והניח והעומד בחוץ פטור אבל אסור:

סימן שמה

דין המושיט (כלי) * מרשות לרשות. ובו סעיף אחד:

א' היה עומד ברשות היחיד והוציא ידו מלאה פירות לרשות הרבים * בתוך
עשרה בשוגג [ב] מותר להחזירה לאותו חצר ואסור להושיטה א' לחצר אחר

[ד"ה משאלת]. ובע"א [עבודה זרה] דף נ"ה [ע"ה] משמע ברש"י [ד"ה דורכין] דאפילו בעכו"ם אסור לסייעו בדבר שנעטווה, ע"ש. ועין
ביו"ד סימן קנ"א סוף סעיף א' ובש"ך שם [ס"ק ו'] דרך ארץ לומר לאדם שעוסק במלאכה תלמל מלאכתך (שבת דף פ"ט ע"ה), ואפילו
לעכו"ם, אבל מי שעוסק במלאכה איסור אסור לומר לו כך [גיטין סוף פרק ה' פה, ב]. ה' והניחו ביד חבירו. ואם יד חבירו למעלה
מעשרה פטור, דמקום פטור הוא, ויש חולקין (מגיד משנה שם הלכה ג). הזרק ונעקר חבירו ממקומו וקבלו פטורין, ואם כך הוא עצמו
וקבלו הרי זה ספק אם חייב, שאין ההנחה גמורה עד שינוט במקום שהיה לנוט בשעת עקירה. הזרק מרשות הרבים לרשות הרבים
ורשות היחיד באמצע או מרשות היחיד לרשות הרבים באמצע פטור, ואם הלך החפץ שמי אמות ברשות הרבים זה ושמ
אמות [חייב] [ח, ב] בשמי דיוטות פטור, עין ריש סימן שג"ג. פשט ידו לפניו ונטל מים מעל גומא חייב, שהמים כגוף אחד הן. * ואם נטל
פירות או שמן מעל גבי המים פטור, שהרי לא עקר מעל גבי מקום ארבעה, שלא נחו על הארץ:

שמו א' להצר אחר. הרמב"ם [שבת יג, ב] כתב דוקא כשהיתה כוונתו מתחלה להוציאה לחצר ההיא אסור להכניסה לשם, כדי
שלא תתקיימה מחשבתו שחשב בשעת שגגה. אבל ברש"י [שבת ד, א ד"ה מהשכחין] משמע אפילו נתכוין להוציאה לרשות הרבים
אסור להושיטה לחצר אחרת, דחיישין דלמא זימנא אחריתא שדי להו לרשות הרבים, ע"ש. וכששמי החירות דיוטות אמת לכולי עלמא
אסור, כמו שכתבתי סימן שמ"ו, וכן הוא בתוספות [שם ד"ה ומאין]:

ערך דהם למהריק"ש
שמו ב' שפיץ א' מוצא צדית ארבע אמות ברשות הרבים או מרשות היחיד לרשות הרבים חייב, אבל חיה מרובעת פטור, תוספות שבת פרק קמא [ח, ב ד"ה לא], ולדין
[ה"ה ח"ה 1234567] יפקא מינה לענין אמירה לגוי משום נזר, אי נמי לצין השמשות. ועין סימן ש"ו דין ה' וסימן שמ"ב:

באר היטב
(ד) אסור. לא משום איסור שבת, אלא שמכשיל את חבירו וגורם לו להוציא
חפץ, [וט"ו], וקעבר משום לפני עור לא תתן מכשול. ואם הוא מונח באופן
שאם אפילו לא היה צידו יכול לטולו לא עבר אלפני עור, ומכל מקום איסורא
דרבנן איכא, דאפילו קטן אוכל נבילות בית דין מוויין להפרישו, כל שכן גדול
שלא יסייע לו, הרא"ש. ונראה לי דלעכו"ם ליכא אסור לסייע צמדי דאסור
לו כמו אבר מן החי אם לא דקאי בענין שאינו יכול לטולו, וכן איתא בהדיא
בעבודה זרה דף ו' [ע"ב], וכן כתב הר"ן, וכן כתבו התוספות בקדושין דף נ"ו, ע"ש.
וכתבו התוספות שם דאסור להושיט למומרים דבר איסור. ואסור להשליט לאדם
כלי מלאכה אם הוא חשוד לעשות מלאכה בשבת אם לא שיש לתלות שיעשה
בה מלאכה היתר, ודוקא בדבר המצוי, אבל בדבר שאינו מצוי אסור אם לא
מפני דרכי שלום, עין בגיטין דף ס"א. ובעבודה זרה דף נ"ה משמע ברש"י
דאפילו בעכו"ם אסור לסייע בדבר שנעטווה, ע"ש, ועין ביו"ד סימן קנ"א
סוף סעיף א' ובש"ך שם. דרך ארץ לומר לאדם שעוסק במלאכה תלמל

הגהות רעק"א
שמו א' (מביא פ"ק ד) המושיט מרשות היחיד לרשות הרבים חייב. המושיט מרשות הרבים לרשות הרבים חייב, ואם הוא מונח באופן שאם אפילו לא היה צידו היה יכול לטולו לא עבר אלפני עור, ומכל מקום איסורא דרבנן איכא, דאפילו קטן אוכל נבילות בית דין מוויין להפרישו, כל שכן גדול שלא יסייע לו, הרא"ש. ונראה לי דלעכו"ם ליכא אסור לסייע צמדי דאסור לו כמו אבר מן החי אם לא דקאי בענין שאינו יכול לטולו, וכן איתא בהדיא בעבודה זרה דף ו' [ע"ב], וכן כתב הר"ן, וכן כתבו התוספות בקדושין דף נ"ו, ע"ש. וכתבו התוספות שם דאסור להושיט למומרים דבר איסור. ואסור להשליט לאדם כלי מלאכה אם הוא חשוד לעשות מלאכה בשבת אם לא שיש לתלות שיעשה בה מלאכה היתר, ודוקא בדבר המצוי, אבל בדבר שאינו מצוי אסור אם לא מפני דרכי שלום, עין בגיטין דף ס"א. ובעבודה זרה דף נ"ה משמע ברש"י דאפילו בעכו"ם אסור לסייע בדבר שנעטווה, ע"ש, ועין ביו"ד סימן קנ"א סוף סעיף א' ובש"ך שם. דרך ארץ לומר לאדם שעוסק במלאכה תלמל

מחצית השקל
נזכר לשבח שם עבודה זרה על ידי ישראל, או טעמא משום לפני עור,
דמוכר לגוי דבר שמקריב הגוי לעבודת כוכבים וגוי נצטוה על עבודה זרה
(וטעם לקנות עין שם בתוספות ד"ה א), ואמר למאי נפקא מינה, אי את
ליה לגוי בהמה בלאו הכי, אי משום הרווחה איכא, אבל אי אמרת משום
לפני עור ליכא, דהא בלאו הכי אית ליה לדידה להקריב. ופריך וכי אית

נציון מהרש"א
[ג] (שם) גוי אסור. ואם החפץ הוא של עכו"ם עין בהר"ן משנה א' דשבת [א, א ד"ה ומקשו (הראשון)]: [ג] (מביא פ"ק ד) דלעכו"ם ליכא אסור. עין ש"ך
יו"ד סימן קנ"א ס"ק ו':
אוצר מפרשים
שמו א' (מביא פ"ק ד) ואם נטל פירות. נ"ב, עדיפא מיניה היה לו לכתוב אפילו שמן על גבי יין פטור, וגם אם נטל פרי מכלי הצף על פני המים, דהא קיימא לן [רמב"ם
שבת יג, ד] ברכבנו ושבת ה' ב':
והניח חיים

שמו א' (מביא פ"ק ד) ואם נטל פירות. נ"ב, עדיפא מיניה היה לו לכתוב אפילו שמן על גבי יין פטור, וגם אם נטל פרי מכלי הצף על פני המים, דהא קיימא לן [רמב"ם
שבת יג, ד] ברכבנו ושבת ה' ב':
והניח חיים

אישל אברהם

לפיכך בנחמה זו אם כן עבדי הנחה בלא עקירה, ולכן שניהם פטורים, אבל בדין השני ניהו דבשעת עקירה לא היתה דעתו להנחה זו ואחר כך נתחרט וירץ וקבלו אם כן עקירה ראשונה הוא בלי הנחה והנחה שניה היא בלי עקירה, ונתספק הש"ס אי אמרין כדין ראשון דנעשה על ידי שני בני אדם פטורים או הדין דפטור הוא כאן בדין שני דהוה ליה כאלו עבד שני פעמים חצי מלאכה, או דלמא חייב דהוה ליה כאלו עבד אחד דעל כל פנים עשה עקירה והנחה: הוורק ב"ר ורשות היחיד באמצע כ"ר פטור, דלא אמרין קלוטה כמי שהותנחה: המושיב ב"ר בדימוא אחת. ר"ל, ששני הרשות היחיד עומדים בצד אחד לאורך רשות הרבים, ורשות הרבים מפסיק בין שני רשות היחיד, ואם מושיב מרשות היחיד זה לרשות היחיד אחר דרך הרשות הרבים שביניהם אפילו למעלה מעשרה שהוא מקום פטור אפילו הכי חייב, אבל בשני דיוטות דהיינו ששני רשות היחיד עומדים וכו' כנגד זה פטור, אף שרשות הרבים ביניהם, כיון דמלאכות שבת ממשכן יליפין, ובדימוא אחת כהאי גוונא מצינו במשכן, שכן היתה עבודת הלוים, מה שצד שני עגלות, והיו הולכים כסנוסעים והמשכן על העגלות שתי עגלות זו בצד זה, וכן אחריהם שני עגלות זו בצד זה, וכן אחריהם שני עגלות זו בצד זה, וכן אחריהם שני עגלות זו בצד זה, וכשהגיעו למקום תחנות היו פורקים הקרשים מהעגלות הראשונות ומקימים המשכן, אחר זה היו פורקים משני עגלות שאחריהם, וכל זה היו נושאים הקרשים למקום שהיו מקימים המשכן אלא היו מושיבין מהמעגלות השניות לא שני עגלות הראשונות ומשם היו פורקים ומקימים המשכן, אם כן מצינו הוושטה מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים בדימוא אחת, דהא אותה הוושטה הנ"ל היתה בדימוא אחת והיה מרשות היחיד לרשות היחיד ורשות הרבים באמצע, דהא העגלות היו רשות היחיד וביניהם היו רשות הרבים, וגם היה למעלה מעשרה, דהא העגלות היו גבוהים יותר מעשרה, ולכן כהאי גוונא חייב. מה שאין כן בשני דיוטות לא מצינו במשכן, דהא ודאי לא הווישו הקרשים מעגלה לעגלה שבצדה, שלא היה להם תחלת בזה, דההוושטה לא היתה כי אם לקרוב אל מקום שמקימים המשכן: פשוט ידו ב"ר שלא נחו ע"ה הארץ. גמרא שבת דף ק"ע, ובעי שם אגוז ככלי והכלי צף על גבי מים והוציא האגוז אי בתר אגוז אולין והא נח, או דלמא בתר כלי אולין והא לא נח, וסלקו בתקו:

שש (פ"א) אחרת כ"ר. אבל ב"ר ש"ס משמע כ"ר. ומה שארמו בגמרא הטעם הזה

הוציא להוציא אסור משום דנתיקמיה מחשבתו שהיתה להוציא מחצר היתה לחצר הזה, מכל מקום בזה נתיקמיה מחשבתו שהיתה להוציא מחצר היתה להוציא מחצר, לכן לא הותר כי אם להחזירה לאותה חצר שהיתה להוציא מחצר, ובעי שם ב"ר ש"ס ע"ה אסור. ר"ל, אפילו לרמב"ם אם לא נתחבן להוציא לאותה חצר מכל מקום, אגוז אסור, ולא משום גזרה, אלא איכא ביה איסור מזה, כמו שכתב ב"ר סוף סימן שלפני זה: וכן הוא בתוספות. עיני כס"מ ד':

שמו (מנ"א פ"ק ה) ברושות
הרבים זה חייב. אף
על פשוט היחיד
באמצע, פשוט מצטרפים
ולא אמרין קלוטה כמי
שהונחה, כן הוא בשבת דף
צ"ח [ע"א]. וברמב"ם [שבת
יג, יז] כתב דין זה לענין
מעביר, ע"ש:

שמו (מנ"א פ"ק א) בדי
שמו
תקיים
מחשבתו, כו', כצ"ל:

לִאֲרֹבַע אֲמוֹת פֶּטוּר, וְרֵק חוץ

לארבע אמות פטור, וזק חזק
לארבע אמות ונתגבל כחוק
לארבע אמות אם נה על וזק
נשאר חזק לארבע אמות ואחר
כך נתגבל ונכנס תוך דבר
אמות איתו וכו'. ועיין דבר
ההידור מזה שכתב בשם
הרשב"א [שנת כ', ה' ד"ה הא
דקח ארן ח"ל הא דמי וזק
לתוך ארבע אמות ונתגבל חזק
לארבע אמות, ממנהל שאל
ודקח לתמו על דעת שטתו
לחזק מקום שרצו, ודאף לא
אלף נפשותיו לזרוע דקח ארץ
פסול, ונחזי ארית
לזרע נתגביל לזרוע שהם חזק
לארבע פטור, ועיין שכן רש"א
נמי כיון דנכחלי גויאל הוא,
דקח כשם על זרע משה וזק
לארבע וזרע ונתגבל, הא
(ב) ולוי היא זרעו פטור הא
נח מכחו חזק לארבע וכו'. ולפי
(ג) ונראה שם הארץ הוא מלי קאשוי
לא נח ויזקמי בשבט על גבי
משה, אלף שהוא טח לו למזור
חזק פטור, ע"ד. אבל מזה
הכל (ב) כתב שזרע מזה
טעמא שלא היתה מחשבתו
חזק לארבע אמות, ע"כ לא
המגיד, וזהו שנאמר על זה
מפסיל אחד, שהוא דבין
כונת מפרק חזק, ונתגבל
נמי בהפסול דנתיבי חזק
כל מילא מפרק חזק, וזה
כעל כן פטור חזק וכו' וזק
מחשבתו על חזק ארבע
אמות, וזק שיוון על חזק
לארבע אמות, כיון שלא היו
כונתו על מקום חזק כלכל
רק כזרוע מקום פטור הא
פטור, ועל זה הקשה מהשכיל
שם כ' ה"ש פ' חזק קמא
דנחת מפרק חזק, דקאמר
שם [ו] דנזרוע מרשות
לזרוע היחיד פטור מרשות
היחיד כלמנע זרע קבילא
מחזיק דטעמו מזה דקלוטה
בזרע שיהיה דמלא, וכו'
דמי חזק [שם ג' ב] וזק
דמי יחיד מחזיק
(ה) ויחלדה במקום אחר
מקום שם דלא אפשר לזרע
פטור שם שיהיה דמלא
(ו) [אלף] רק בזרוע כל
מקום שזרוע חזקה, ואם כן
כיון דזרוע לרשות היחיד הרי
כיון אם שיהיה לרשות היחיד
השני, ואם כן כלל בזרועו גם
מקום פטור וזהו יתחייב, כן
תוך קאשוי, וזהו שכתב
שם [ו] אם גם לא נפרס הכפי
המנו דבר הרב דקלטי
נראה שם כן דלא קשה מדי,
כעל מילוק בין אם כונתו
למקום פטור הא
שאל דאשן קודם להמקום
החזק וכן אם היו המקום
החזק אחר מקום החזק

